

~~11~~

45

№ 11.

Koddo ning Kirko. Pamat

~~A 035~~

Kodala-ming Kirko-Ramat
Kirko-Ramat

45

1791

na himmusid ei arwa ennam vovuks waid hinga loormaks, sest neid kutsus temma ennese jure ninda: Tulge minno jure keik. ke teie loormatud ning waewatud ollere/ minna tahhan teie hingamist sata. Onnis on se, ke dieie unneb, et temma ilma Jesusseta ühtekit ei woi pähha, ning sepärrast aegsaste puab öige usso, wähha himmude ning ohkamistega Jesusse jure sulla ning temma sisse jada. Johan. raim. XV. mat. 3. salm. Sella pead sinna ka sesinnase ramato pruigima, et sa ennam ning eanam se läbbi a nast lassed isfi Jesusse jure juhhatada, et sa ödda ommas süddames wastowottad ning wäna kääst melewald saad Jummalala laping jada iggawest.

Sesinnase ramat nimmetakse Roddo ning Jerko Ramatuks, sepärrast et sinna kumma hinga eest öiget murret käänad, sef ning Roddo woid kaswo ning oppetust sada anda. Sella ramato sees on:

(I.) Onsa oppetaja Luteriühhike Katekismus / ning sef ühhieste küssimiste ning kopega ärraselletud

Mende hääks, ke omma Katekismus parulkid on oppenud, et nemmad ka ühhieste selletust woiwad oppeda ning sef

ennesele sada. Ke laiemat selletamist püab, wõib
sedda ramato ostada, kus se Katekismus laiemalt
on ärraselletud.

II. On need Ewangeliummid ning
Epistlid. Neid ei pea sinna mitte ükspäi-
nes kirikus kuulma, waid ka koddo ühhe hawal
luggema, tähhele pannema ning Jummalat süd-
damest palluma, et se tõe waim sind õige tõe te-
le wottaiks juhhatada. Nende järrel leiad sinna

1) Sedda / mis meie Isanda Jesusse Kris-
tusse kannatamisest ning surma aial on sündi-
sõnne, et sa ole agga sega rahhul, et sa need sannad
Jummalat süddamest, et sa õiete
abbi läbbi õpped moistma

2) Ku. hirmus teif pattud on, sest et Jumma-
lõeg nende pärrast sinno assemel ni hirmsaste
waewatud

Et Kristus Jee-
surma läbt
urrati kääst
ühhegi ei w
gite, te temma sanna uskwad ning temma
obi otswad, sedda wägge saatnud, et nem-
iwad kurrati, ma- ilma ning feige pattu-
panna ning woimust sada.

3) Et

3) Et sinna, kui sa püäd õige risti-innimen-
ne olla, ei woi eiga pea omma pattuse tahtmisse
järele ellama; sest ke mõtleb ning ussub, et üks
Jummala laps ikka omma pattuse nõdrusse sis-
se peab jama, ning ei woi omma ning ma- ilma
himmude päle täit woimust sada, se efsib hirm-
faste, teeb Jummala sanna ning tootused wal-
leks, ning Jummalat nõdramaks kui kurratit;
nisuggune tallab Jummala Poega jalgega, pan-
neb rojaseks Jesusse werd, me läbbi temma on
puhtaks tehtud ning teotab sedda pühha Walmo.

Sepärrast kule; mis Jummala sanna õppe-
tab, ning mis kaswo ning wägge meie omma
Jesusse Kannatamissest ning surmast same, ning
misuggused õiged risti-innimesed on, ning pea-
wad ollema.

Rom. enam. VI. pät. 16. salm. sad. Mis mei!
siis tulleb ärtelda? Kas meie peame patto-
sisse jama / et arm peaks suremaks minnema?
Miltgil kombel / ke meie pattule olleme
rasurnud / kuidas tahhame meie weel selle-
sees ellada? Eks teie tää / mitto meid Kris-
tusse päle on ristitud / et meie temma surma-
sisse olleme ristitud? Siis olleme meie tem-
maga mahhamäetud ristmisse läbbi sur-
sisse / et ninda / kui Kristus on ille
tud surrust Jsa auo läbbi / meie ka peame
ues ellus kaima. Sest kui meie temmaga
olleme istotud ühhesarnase surma, siis pe-

me meie ka (temma) üllestousmisse sarnas
sed ollema. Sest et meie sedda täame / et
meie wanna innimenne (temmaga) on risti
podud, et se patto ihho peab tühjaks min-
nema / et meie teps patto ei teni; sest ke
surnud on / se on õigeks tehtud pattust.

2. Kor. V. 14. 15. salm. Meie arwame / et kui
üks leigede eest on surnud / siis leik on sur-
nud / ja Kristus on leigede eest surnud / et
need / ke ellawad / eddespidi ennesele ehk
omna tahtmisse järrele ei pea ellama / waid
sellele / ehk selle tahtmisse järrele / ke nen-
de eest on surnud ja üllestousnud.

Tit. II. 14. salm. Kristus on isfiennast
meie eest andnud (kannatama ning surrema)
et temma meid pididi ärwalunnastama lei-
gest üllekohtust / ja puhastama ennesele
ommaks rahwaks / mis pididi ussin ollema
hä röle.

1. Joh. III. 7. 8. salm. Lawsolesed / ükski
ärge eksitago teid: ke õigust teeb / se on õige /
ninda kui temma õige on. Ne patto teeb, se
on kurratist / sest kurrat teeb patto alga-
nissest. Sels on Jummalaga Poeg tulnud /
et temma kurrati tööd pididi ärwarikkuma.

2. Pärast antakse sul ka täda, kui hirmsaste
Jerusalemima liin on ärwarikkunud / sedda
pane

vanne hästi tähhele, ning õppe moistma, kuis
nende käsfi wimati käib, te Jummalta sanna
põlgwad, ning omma walle-ning ebbäusso
sisse jäwad, ninda kui meie ommal ajal
ning ommal maal sedda olleme näinud, ning
teisist madest kuulnud.

Prohweet Jeremia ütleb IX. pät. 12. 13. salm.
Kes on se mees/te ni tark on/ ning moistab
sedda/ mis Issanda Jummalta su temmale
on ütelnud ning kulanud / misparrast se
Ma on hukka läinud ning paljaks tehtud/ kui
üks kõrbe/ kus ei läi ükski.

Uting se Jummal Issand ütleb: Sepär-
rast et nemmad on mahhajätnud minno käs-
to/ mis ma neile ollen andnud/ ning ei olle
minno sanna kuulnud, eiga se järrele teinud.

Juda rahwas olli liig-julge ning holeta, ning
ei holind sest, kui meie Issand Jesus Luf. XIX.
41. 42. salm. nuttes ütles: Kui sinna täaksid/ ja
weelgi selfinnasel omma (armo) ajal/ mis
sinno rahhule tarwis tulleks; waid pannid
ikka wasto, senni kui parrago Jummal! ots
nende päle tulli. Sepärrast ärge eksige mitte/
Jummal ei anna ennast mitte naerda, mis in-
nimenne kuulwab, sedda peab temma leikama,
ninda kui se tõ, ninda on wimati se palk.

III. On se Laulo Ramat / selle sees leiad sa wannad laulud agga seige Eesti-ma ke-
 lel ärraselletud, ning monningad ued laulud sin-
 no õppetussesk ning mainitsussesk. Agga van-
 ne tähhele armas innimenne, et sinna pead kei-
 gist pattuist pöörma, Jummalalapseks uest
 sündima, ning temma Te pääl kaima, kui sa
 tahhad Jummalal meele pärrast laulda; sest
 Jummal ütleb keige walle-risti-innimeste was-
 to: jätta omma laulo küssendamist mahha, min-
 na ei tahha sinno laulo kandle peksmist kuulda.
 Agga õnsad on need, ke omma hinge pärranda-
 misse päle iggapäärw mötlewad, ja ninda teine
 teist õppetawad ning mainitsewad fitusse ning
 waimolikkõ lauludega, ja ninda Issandale om-
 mas süddames hästi laulwad.

Kui sa monni laulo wisi ei moista, siis lug-
 ge neid, ning sata omma hingele nende sannas-
 de sees kaswo, kuni sa ka nende wisid õpped.

IV. On üks Palwe Ramat. Sest
 woid sa nähha, kuis üks wagga hing Jummalal
 kääst palwes abbi otsib, tedda kitab ning tän-
 nab. Se olgo sul juhhatamisse assemel; agga
 õppe omma patto hädda ning hinge haigust nin-
 da tundma, et sa ilma ramatota sedda omma
 taewase Issale woid kaebada, ning tedda pal-
 luda,

luda, kui waggad lapsed ommad wannemad
palluwad, ning, kui nemmad sawad, tännawad.

5. Ristmisse ning Laulatamisse sannad pea-
wad sind õppetama ning sinno mele tulletama,
mis sinna ommas ristmisses Jummalale olled
tootanud, ning kuida sinna ommas abbi ellus
pead ellama.

Wimati fita Jummalala heldust ning armo, ke
fesk willetsuste aial sind ei unnusta, waid sin-
no päle hallastab ning omma sanna walguft
rohkeste sinnule pakub. Temma puab sind se
lääbi pimmedusse rigist päästa, sind ommafs
lapses walmistada, ning, kui sa temma sanna
tännoga wastowottad, ning lassed temma Wai-
mo lääbi omma süddant parrandada, siis tem-
ma tahhab sind iggaweste rõmustada.

Pallo ka nende eest, ke ommast warrandusfest
middakit on jagganud sinno kasuks, et sinna se
ramato alwa hinnaga woid ostada; pallo Jum-
malat, et temma neid tahhaks täita keige wai-
molifko andedega. Kui sa nüüd tännoga Jum-
mala heldust õpped tundma, ning noudma tem-
ma mele pärrast olla, siis saab Kristus tõeks
teggema, mis temma on tootanud Matt. XIII.
pät. 12. salm:

Bennel on/ (ning sedda hästi prugib/)
sellele peab/antama/ ja temmal peab kül ol-
lema.

Agga sel surel Jummalal / se pal-
 jo ennam tabhab ning woib tehha
 ùlle sedda / mis meie pallume ning
 moistame / se wæe jârrele / mis
 meie sees wâggew on / sel olgo au
 Roggodusfes Kristusse Jesusse
 lâbbi iggal aial / iggawesfes
 aiafs ic zarweste.
 Amen.

